

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΟΧΙ ΣΤΗ ΒΟΜΒΑ ΝΕΤΡΟΝΙΟΥ

Η απόφαση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για τη μαζική κατασκευή της βόμβας νετρονίου ξεσήκωσε κύμα διαμαρτυριών σε όλο τον κόσμο. Κυβερνήσεις κρατών, της Δυτικής και της Ανατολικής Ευρώπης, μαζικοί φορείς σε όλες τις χώρες με κινητοποιήσεις και συγκεντρώσεις υψώνουν φωνή διαμαρτυρίας και καλούν την κυβέρνηση των ΗΠΑ να μεταίωσει και πάλι την κατασκευή του πιο καταστρεπτικού όπλου που γνώρισε μέχρι σήμερα η ανθρωπότητα, της βόμβας νετρονίου.

Η απόφαση για την κατασκευή της δεν είναι νέα. Το 1977 η κυβέρνηση Κάρτερ ανάγγειλε την κατασκευή νέου όπλου μαζικής καταστροφής, της βόμβας νετρονίου. Παγκόσμια ήταν τότε η εξέγερση της ανθρωπότητας, για την απόφαση των ΗΠΑ, που ανάγκασε τον Κάρτερ να αναγγείλει τη μεταίωση της κατασκευής της στις αρχές του 1979.

Αρχές του 1981, λίγες εβδομάδες μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Ρήγκαν, ξανάρχεται στο προσκήνιο το θέμα κατασκευής της βόμβας νετρονίου, με δηλώσεις του υπουργού Αμύνης Ουάϊνμπερκερ ότι η Ουάσινγκτον ξαναμελετά το θέμα. Η Δυτική Ευρώπη ανησυχεί και ο υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ Χαϊγκ τούς καθησυχάζει με τη διαβεβαίωση πως θα κληθούν να εφέρουν τη γνώμη τους.

Το θέμα αποσιωπάται για λίγους μήνες και στις 8 Αυγούστου η Κυβέρνηση Ρήγκαν ανακοινώνει ότι πάρθηκε τελεσίδικη η απόφαση για τη μαζική παραγωγή της βόμβας νετρονίου, η οποία ήδη έχει αρχίσει. Με μία πρόσθετη γνωστοποίηση πως θα αποθηκευτεί στο έδαφος των ΗΠΑ.

Η πληροφορία για την εναποθήκευση στο έδαφος των ΗΠΑ, παράλληλα με άλλη πως η μεταφορά της σε οποιοδήποτε σημείο της γης γίνεται μέσα σε λίγες ώρες, δυνάμωσε την εξέγερση των λαών εναντίον της αποφάσεως των ΗΠΑ, χαρακτηρίζοντάς την σαν μία πρόσθετη απάτη.

Στη χώρα μας, σε όλες τις πόλεις με επικεφαλής τους Δήμους και τις Κοινότητες και τους άλλους μαζικούς φορείς, όλη τη βδομάδα που πέρασε οργανώθηκαν συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας και ζητείται η μεταίωση της κατασκευής της.

Ο λαός της Επαρχίας μας, της μικρής στην έκταση αλλά πολύ μεγάλης σε θυσίες, ενώνει τη φωνή του με τη φωνή όλων των Ελλήνων και όλων των ανθρώπων και ζητά τη μεταίωση της κατασκευής του φοβερότερου όπλου μαζικής καταστροφής, της βόμβας νετρονίου. Ποιός όμως ο κίνδυνος από τη βόμβα νετρονίου και γιατί ο ξεσηκωμός της ανθρωπότητας;

Η βόμβα νετρονίου, που σύμφωνα με την απόφαση Ρήγκαν θα παραχθεί με τη μορφή κεφαλών για τους πυραύλους «Λάις» και οβιδών για τα πυροβόλα των 200 χιλιοστών, προκαλεί με την έκρηξη της την έκχυση μιάς τεραστίας ποσότητας νετρονίων και ακτινοβολίας «γάμμα», που μέσα σε ελάχιστα λεπτά εξουδετερώνει κάθε ζωντανό οργανισμό σε ακτίνα εκατοντάδων μέτρων, αφήνοντας σχεδόν ανέπαφα τα κτίρια και τις άλλες εγκαταστάσεις.

Όλα σχεδόν τα άτομα μέσα στην ακτίνα αυτή πεθαίνουν σε δυό το πολύ μέρες, με τη θανάσιμη επίδραση που έχει η ακτινοβολία στον εγκέφαλο και το κεν

τρικό νευρικό σύστημα. Τα υπόλοιπα είναι καταδικασμένα σε ένα βασανιστικό θάνατο, που επέρχεται ένα μήνα ως ένα χρόνο αργότερα.

Ακόμη και ελάχιστη ποσότητα νετρονικής ακτινοβολίας είναι μοιραία. Είναι χαρακτηριστικό ότι, ενώ για τον σχεδόν άμεσο θάνατο ενός ατόμου χρειάζεται ακτινοβολία 8.000 RADS (μονάδα μέτρησης της ακτινοβολίας που δέχεται το σώμα), αρκούν 1 ή 2 RADS για να προκαλέσουν λευχαιμία, διάφορες μορφές καρκίνου και ανιάτες γενετικές βλάβες.

Μα και το κόστος κατασκευής της βόμβας νετρονίου είναι πάρα πολύ υψηλό. Από ό,τι έχει γίνει γνωστό, το κόστος παραγωγής δυό σειρών νετρονικών οβιδών των 200 χιλιοστών ισοδυναμεί με το κόστος κατασκευής τριών αρμάτων μάχης Μ—60 ή το κόστος 50 μη πυρηνικών αντιαυρατικών όπλων.

Όλα αυτά μέρα με τη μέρα τα συνειδητοποιούν οι απλοί άνθρωποι και βλέπουν μπροστά στα μάτια τους μια απέραντη έκταση σκεπασμένη από τα πτώματα όλων των ζωντανών οργανισμών της περιοχής που θα αποτελέσει πεδίο βολής με βόμβες νετρονίου. Και τέτοιο πεδίο βολής υπάρχει κίνδυνος να γίνει πρώτο από όλα όλη η Ευρώπη, μα και κάθε γωνιά της γης.

Να γιατί ξεσηκώνεται η ανθρωπότητα και με αγανάκτηση και οργή φωνάζει:

- Όχι στα μέσα μαζικής καταστροφής.
- Όχι στη βόμβα νετρονίου.
- Αγώνας για την ειρήνη και τη συναδελφωση των λαών.

ΚΡΗΤΗ-ΛΑΣΙΘΙ-ΒΙΑΝΝΟΣ

Άπελευθερωτικοί αγώνες

Στεφάνου Δ. Παπαγιαννάκη

2ο

...ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ...

Για το οροπέδιο Λασιθίου αναφέρεται πως ήταν για την Α. Κρήτη ό,τι τα Σφακιά για τη Δ. Κρήτη στη διάρκεια όχι μόνο της Τουρκοκρατίας αλλά και τις Ένετοκρατίας. Το Λασιθί, όπως και τα Σφακιά, ήταν το καταφύγιο των γυναικοπαίδων και η αποθήκη των πολύτιμων υπάρχοντων των χριστιανών της Α. Κρήτης. Οι γύρω από το Λασιθί Κρήτες, μαζί βέβαια με τους Λασιθιώτες, φύλαγαν τις λίγες διαβάσεις προς το οροπέδιο, ώστε οι κατακτητές δύσκολα αποφάσιζαν να ανέβουν πάνω σε αυτό. Κι όταν με δεκάδες χιλιάδες στρατιώτες πετύχαιναν να το καταλάβουν, έμεναν πολύ λίγο για να κάψουν, να λεηλατήσουν, να αρπάξουν, να σκοτώσουν και μετά να το εγκαταλείψουν, γιατί φοβούνταν τη δράση των Κρητών, και την απόμο-

νωσή τους με διακοπή των δρόμων ανεφοδιασμού. Τα Σφακιά βέβαια είχαν πλεονεκτική θέση, γιατί οι δρόμοι προσελάσεως τους ήταν πολύ λιγότεροι από το Λασιθί και γιατί οι Σφακιανοί μπορούσαν να πάρουν βοήθεια και από την παραλία του Λιβυκού πελάγους, που δεν ήταν βέβαια κατάλληλη για αποβατικές επιχειρήσεις του στόλου των κατακτητών μα δεν εμπόδιζε τη δράση μικρών πλοίων των Σφακιανών.

Αναφέρουμε μερικές πολεμικές επιχειρήσεις κατά τις Κρητικές επαναστάσεις, όπως ακριβώς τις παρουσιάζει ο Ν.Κ. στο βιβλίο του, από τις οποίες μπορούμε να συμπεράνουμε τη δράση μα και τα δεινοπαθήματα της επαρχίας μας.

«Κατά την επανάσταση του 1821 ο Χασάν - Πασάς με πολυάριθμο στρατό που κινείτο από το Καστέλλι Πεδιάδος προς την

Ιεράπετρα, χρειάστηκε πολύ χρόνο και είχε μεγάλες απώλειες από τις επιθέσεις των Ελλήνων σε επίκαιρες θέσεις». «Κατά την επανάσταση του 1866 πέντε τάγματα τακτικού στρατού με πολλούς ντόπιους Τούρκους βάνδισαν από την Πεδιάδα προς την Ιεράπετρα για την ενίσχυση του εκεί στρατού. Όταν ο Τουρκικός στρατός έφθασε στην κοιλάδα της Εμπάρου, οι Έλληνες κατέλαβαν το όρος Απλικί και απέκρουσαν την προέλαση των εχθρών. Μετά από αίματηρη συμπλοκή (24 Δεκ. 1867) οι Έλληνες υποχώρησαν από έλλειψη πολεμοφοδίων και ο εχθρός κατέβηκε στη Βιάννο. Κατά την πορεία του ο εχθρός παρενοχλείτο συνεχώς από τους Έλληνες και ενώ πήγαινε από τον Πεύκο στο Καλάμι, ομάδες με αρχηγό το Μιχαλοδημητράκη επιτέθηκαν εναντίον τους στη θέση Βαλτοπήγαδο

και τους υποχρέωσαν να σταθμεύσουν στο Συκολόγο. Κατόπιν από εκεί οι Τούρκοι ξεκίνησαν τη νύχτα για την Ιεράπετρα, μα οι Έλληνες με αρχηγό τον Ε. Χατζάκη τους χτύπησαν στη θέση Μαγατζέ και τους καταδίωξαν ως τα Μαύρα Χαράκια και κατόπιν στη θέση Ξερόκαμπος χτυπήθηκαν από τους Έλληνες με αρχηγούς το Λακέρδα και Βορίλη, που τούς καταδίωξαν ως την Ιεράπετρα».

«Από το χωριό Καλόγεροι, όπου ήταν μαζεμένοι οι Έλληνες με αρχηγούς τους Φονιάδακη, Δερμιτζάκη, Αποστολάκη κ.ά. επιτίθενται την 1η Νοεμβρίου 1868 κατά των Τούρκων της Ιεράπετρας, αρπάζουν τα κοπάδια τους, τους καταδιώκουν ως το φρούριό τους, και επιστρέφουν στο χωριό Καλόγεροι. Την επομένη οι Τούρκοι με πανστρατιά προσβάλλουν τους Έλληνες, αλλά αποκρούονται και καταδιώκονται ως το φρούριο της Ιεράπετρας».

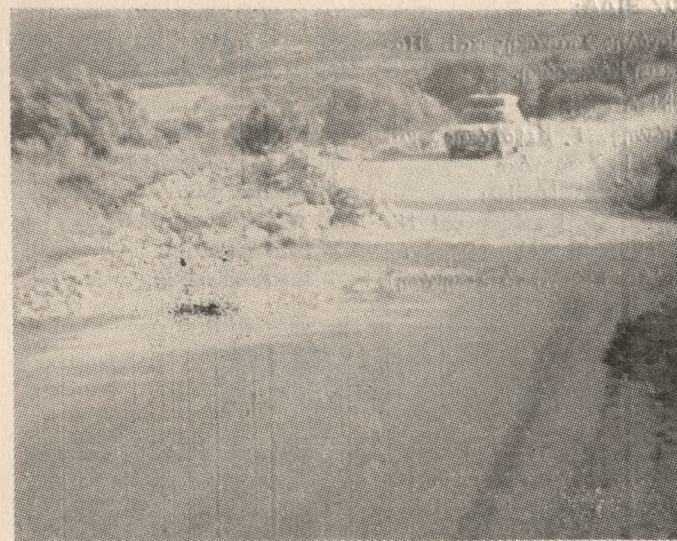
«Στις 22 Ιουλίου 1867 700 Έλληνες στρατοπεδεύονται στο Οροπέδιο του Όμαλου, με αρχηγούς τους Α. Μήτσα, Γ. Ζήκο, Γ. Μιχαλοδημητράκη, Ε. Λακέρδα, Α. Ταλλιανόκη, δέχτηκαν ξαφνική επίθεση Τούρκων από πολλά σημεία και αναγκάστηκαν να σωθούν καταφεύγοντας στα γύρω βουνά».

Περιορίζομαι στα λίγα αυτά με τα οποία ο εξάιρετος αξιωματικός και συγγραφέας ρίχνει λίγο φως στη δράση της Επαρχίας Βιάννου στις Κρητικές επαναστάσεις και στα δεινά που υπέστη από τις μετακινήσεις ενισχύσεων των κατακτητών από τα δικά στα ανατολικά φρούρια της Κρήτης, όπως περίπου γινόνταν και κατά

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥΣ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Στα χωριά μας επαναλαμβάνεται συχνά η παροιμία: «Η καλή νοικοκυρά πριν πεινάσει μαγερεύει». Κι αυτό πιστεύουν οι κάτοικοι της επαρχίας μας πως πρέπει να εφαρμοστεί και στο ζήτημα των δρόμων.

...Βλέποντας τόσο καιρό τώρα την άθλια κατάσταση που βρίσκονται, ζητούν από τους αρμοδίους της Νομαρχίας Ηρακλείου, στο λίγο καιρό που μένει ακόμη να φροντίσουν έγκαιρα και πριν μπει ο χειμώνας να προωθήσουν κάθε διαδικασία για τη συντήρηση και επισκευή των δρόμων, επαρχιακών και αγροτικών. Επισημαίνουν ιδιαίτερα, για μία ακόμη φορά, τα σημεία Χαροκόβρουσης και Κά-

τω Βάννου, γιατί υπάρχει κίνδυνος να απομονωθεί η Επαρχία με τις πρώτες βροχές.

Τι απέγινε με το διαγωνισμό που έγινε στις 7 Ιουλίου για το δρόμο Άρκαλοχώρι — Βιάννος; 'Απ' ό,τι μάθαμε κατακυρώθηκε σε εργολάβο, μα δε βλέπουμε την εγκατάστασή του για έναρξη εργασιών. Έχει άραγε δεσμευτεί με προθεσμίες και κυρώσεις; Μην πέσομε στην περιπτωση του δρόμου Χόντρου-Κερατοκάμπος που όπως λένε οι κακές γλώσσες, ο εργολάβος καυστερεί για να κηρυχτεί έκπτωτος, με συνέπεια η πίστωση να χαθεί και ο δρόμος να γίνεται κάθε μέρα και χειρότερος;

ΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΜΕΝΩΝ

Πέντε μήνες τώρα ζητάμε από τους συγγενείς των συναρχιωτών που εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς το 1943, να μας στείλουν φωτογραφίες τους για να δημοσιευτούν στα Β.Ν. Δυστυχώς μονάχα μία φωτογραφία πήραμε ως τώρα. Γιατί άραγε; Δεν έχουν ή τόσο έχει σβηστεί η μνήμη των νεκρών μας και δε βρίσκομε τον

καιρό να ασχοληθούμε λίγο και με αυτούς;

Κάνουμε από τη θέση αυτή μία έκκληση: Φωτογραφίες των θυμάτων της Γερμανικής θηρωδίας πρέπει να υπάρχουν, αν όχι όλων τουλάχιστον ενός μεγάλου μέρους. Οι συγγενείς τους αν δεν ένωσαν την ανάγκη να

• ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 4

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 16 Αυγούστου στο Άμιρά σύσκεψη της Έπιτροπής του Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου.

Πάρθηκε η απόφαση να τελεσθεί κι' έφετος το Μνημοσύνο την Κυριακή 13 Σεπτεμβρίου. Οι λεπτομέρειες για την οργάνωση της τελετής και την έκταση που θα πάρει θα συζητηθούν σε επόμενη συνάντηση.

Διαπιστώθηκαν όμως δυο βασικές αδυναμίες. Στη σύσκεψη είχαν κληθεί να πάρουν μέρος όλοι οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων ή εκπρόσωποι τους, καθώς και εκπρόσωποι της Έκκλησίας,

των σχολείων και των άλλων μαζικών φορέων της Επαρχίας και οι Σύλλογοι Βιαννιτών Ηρακλείου και Αθήνας. Η προσέλευση όμως ήταν πολύ περιορισμένη.

Δεύτερη βασική αδυναμία είναι η έλλειψη οικονομικών πόρων για την αντιμετώπιση των εξόδων που απαιτούνται.

Υστερ' απ' αυτά χρέος όλων μας και βασικά όλων των Κοινοτήτων της επαρχίας που δική τους υπόθεση πρέπει να γίνει η τέλεση του Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου, να συμπαρασταθούν στην Έπιτροπή οικο-

νομικά μα και ήθικά. Χρέος για τον ευρύτερο κύκλο των συναρχιωτών είναι η συμμετοχή τους στην οργάνωση και τέλεση του Μνημοσύνου στο μέτρο και στη θέση που θα τους ζητήσει η Οργανωτική Έπιτροπή, αλλά και η μικρή ή μεγάλη οικονομική ενίσχυση της Έπιτροπής, για να αντιμετωπίσει τα έξοδα που απαιτούνται. Χρέος που γίνεται πιο επιτακτικό ύστερ' από την άδαφορία του κράτους για την ενίσχυση της προσπάθειας που γίνεται κάθε χρόνο, για να τιμηθεί η μνήμη των μεγάλων νεκρών της επαρχίας μας.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έρμανούηλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31801
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κονουλάκης — Άμυρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

—Η κ. Μαρίνα συζ. Άδάμ Παπαμασπαράκη γέννησε κορίτσι
—Η κ. Ειρήνη συζ. Μιχ. Δοριάκη γέννησε κορίτσι

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ:
—Γεωργία Εμμ. Δαμουλάκη και Κων/νος Μαυρομανωλάκης.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:
—Η Φωτεινή Ι. Μεταξάκη, Φιλόλογος, και Χαρ. Ι. Μήτρου, Φυσικός

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

—Γρηγόρης Ι. Σηφάκης και Μαρία Σιμωνάκη.

ΣΤΟΥ ΕΙΔΑ:

—Μανόλης Σπανιάκης και Πανασκειή Κορνεράκη.

ΣΤΗΝ ΑΡΒΗ:

—Γιάννης Γ. Κεφαλαίας και Στέλλα Ι. Στεφανιάκη.

ΣΤΟΝ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ:

—Μαρία Κλ. Βαρδάκη και Νίκος Γεροντής (ή στέψη έγινε στον Άι—Γιώργη τό Σελιηνάρη)

ΣΤΟ ΔΙΟΝΥΣΙ:

—Κλεάνθης Ψαρολογάκης και Μαρία Σταματάκη

ΣΤΗΝ ΠΟΜΠΙΑ:

—Μανώλης Δ. Παπαματθαϊάκης και Έλένη Ι. Σφακιανιάκη

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΟΝ ΠΕΥΚΟ:

—Έλένη Χα Άντων, Στεφανιάκη

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

—Άντωνία συζ. Γεωργ. Μαρή

ΣΤΗΝ Κ. ΒΙΑΝΝΟ:

—Κων/νος Άγγουράκης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Όλους που μας συμπαραστάθηκαν στο πένθος μας για το θάνατο του αγαπημένου μας συζύγου και πατέρα

ΙΩΑΝΝΟΥ Μ. ΜΑΡΗ

Συνταξιούχου γιατρού ευχαριστούμε θερμά. Ίδιαίτερα ευχαριστούμε όσους κατέθεσαν στέφανα και τον κ. Κ. Στεφανιάκη, που εκφώνησε τον επικήδειο. Η γυναίκα του: Αικατ. Μαρή. Τα παιδιά του: Ευαγγελία και Νίκος Βαρδάκης, Ίωάννα και Ίωάννης Κοροντζής

ΓΑΛΑΤΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

Πέρασαν 40 μέρες από τότε που ξαφνικά και άδικα χάθηκες πολύ πρόωρα, σε ηλικία μόλις 40 χρόνων, αγαπημένε μας Παντελή.

Η σκληρή μοίρα και η υποψη θάλασσα σε πήραν για πάντα από τα μάτια μας αλλά όχι από την καρδιά και την σκέψη μας. Αυτό ισχύει όχι μόνο για την πικραμένη σου σύντροφο, τα ορφανέμα σου παιδιά, τους χαροκαμένους γονείς και αδελφία σου, αλλά για όσους είχαν την τύχη (και τώρα την ατυχία) να σε γνώρισαν. Δεν μπορεί κανείς να μην αναλογιστεί πως η παντέρνη η γυναίκα σου μέγαλσε ορφανή, ντυμένη και τότε στα μαύρα και μόνο εσύ της έδωσες τη χαρά που είχε στερηθεί από τότε που οι Γερμανοί στότωσαν τον πατέρα της.

Ο Θεός σάς χάρισε δύο χρυσά παλικάρια και σας αξίωσε να ζήσετε ευτυχισμένοι και να γνωρίσετε ξένους τόπους, σαν να είχατε διάσθανθεί, με την τρομερή νοσησούν σου, ότι θα έφευγες τόσο σύντομα και ήθελες όλα να τα τακτοποιήσεις.

Σάν άνθρωπο σε διέκρινε ευγένεια και αξιοπρέπεια, σαν σύζυγο και πατέρα στοργή και αγάπη, σαν δάσκαλο σεμνότητα και συνέπεια, σαν συγγενή και φίλο καλοσύνη και αφοσίωση.

Γι αυτό, αγαπημένε μας Παντελή, η υπέροχη μορφή σου θα είναι πάντα στην μνήμη μας και θα μας οδηγεί στον ανηφορικό δρόμο του Γολγοθά που δημιούργησε ο αναπάντεχος θάνατός σου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΤΖΑΡΑΚΗΣ

ΠΛΟΥΝΤΑΙ

Οικόπεδα στον Κερατόκαμπο. Πληροφορίες στο τηλέφωνο (0891) 22225.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικόπεδο 840 τ.μ. στον οικισμό Άρβης με πρόσσψη στο δημόσιο δρόμο 100 μ. από τη θάλασσα.

Πληρ. τηλ. (0895)31404 και (01)6917998 και 3224544.

ΤΟ ΑΝΥΦΑΝΤΗΡΙ

Πριν από είκοσι πέντε χρόνια τα κορίτσια στην Έπαρχία Βιάννου έφτιαχναν τα προικιά τους με τον εξής τρόπο.

Αγόραζαν μαλιά από τους βοσκούς, όσων οι γονείς δεν είχαν πρόβατα, και τα επεξεργάζονταν οι κοπέλες της κάθε γειτονιάς όπως στην Πλάκα τα κορίτσια του Τσικνογιώργη, του Ραφτοβασιλή, του Ραφτονοκόλη, του Ραφτογιώργη, του Στέργιου, του Παπαγιαννάκη, του Άραπογιάννη, του Κουφάκη, του Στέργιου Άγαπάκη, του Βουλγαράκη, του Κουφαλιτοσάββα, του Καρτσοδημήτρη, του Κοκολοκωστή, του παπά - Χαριδήμου, του παπά - Γερμανού Κόμη. Αυτές οι οικογένειες είχαν τα περισσότερα κορίτσια στη Βιάννο και έπρεπε να φτιάξουν περισσότερη προικιά, γιατί κάθε που παντρευόταν μία κοπέλα έπρεπε την Παρασκευή να μεταφέρουν τα προικιά στο γαμπρού το σπίτι, για να γίνει ο γάμος την Κυριακή. Όποια κοπέλα λοιπόν απ' αυτές είχε τα πιο πολλά, πιο καλά και νοικοκυρεμένα, τη θάμωζαν οι νεαροί του χωριού που τα μετέφεραν.

Γι αυτό ήθελε κάθε κοπέλα να επιδείξει τη νοικοκυριά της. Για να τα φτιάξουν λοιπόν όλα αυτά έπρεπε να μάθει κάθε κοπέλα, από δέκα χρόνων και πάνω, από τη μόνα της, τη γιγαία

της, τη θεία της πώς θα κάμει τα προικιά της ώστε στα είκοσι της χρόνια που επρόκειτο να παντρευτεί να έχει έτοιμη την προικιά της.

Γι αυτό έσμιγαν πολλές κοπέλες παρέες, έκαναν άποσπερίδες στην κάθε γειτονιά για να ετοιμάσουν τα προικιά της. Στην άρχή έπαιρναν τα μαλιά, τα ζεμάτιζαν και τα έβγαζαν στον ήλιο για στεγνώμα. Έπειτα τα ξένανε τα βράδια πολλές κοπέλες μαζί και έκαναν τις τουλούπες. Τα ξένανε προπαντός τις νύχτες με το λυχνάρι, γιατί την ημέρα άσχολούσαν με άλλες δουλειές. Για να μην νυσταξουν, καλούσαν και νεαρούς και έλεγαν μαντινάδες, διάφορες ιστορίες, παραμύθια κλπ. και οι γριές εσπούσαν καρύδα και άμύγδαλα και τους κερνούσαν ρακή.

Την άλλη βραδιά τα χειροκτένιζαν και έβγαζαν το όργο και το στημόνι. Τα εκλωθαν με φουσκορόκες. Το πιο φιλό ήταν το στημόνι (το εκλωθαν με άρδαχτι, που στην επάνω μεριά είχε το «άγκινάρι» για να δαγκάνει το μαλλί από τη ρόκα και στην κάτω μεριά το σφεντύλι που γύριζε πολύ γρήγορα και γινόταν όσο φιλό μπορούσε). Έπειτα υπήρχαν γυναικες που το διάζωναν σε τοίχους δεκαπέντε μέ-

★ Συνέχεια στη σελίδα 4

Έκείνοι που φεύγουν

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΑΤΘ. ΠΑΝΤΟΥΒΑΚΗΣ

Δικηγόρος Άθηνών έτών 57

Σάν κεραυνός μέσα σε καλοκαιριάτικη μέρα έφτασε η αναπάντεχη και θλιβερή είδηση για τον ξαφνικό και άπροσδόκητο θάνατο στην Άθήνα του διακεκριμένου συνεπαρχιώτη μας δικηγόρου Μιχάλη Παντουβάκη, σε ηλικία μόλις 57 έτών. Γιατί κανείς δεν περίμενε, δεν μπορούσε να φανταστεί πώς ο έξαιρετος αυτός άνθρωπος με την άκατάβλητη θέληση και δραστηριότητα, που ήταν σε όλους άγαπητός και είχε εξασφαλίσει τη γενική εκτίμηση για τις γνώσεις του και τα πολλά προτερημάτά του, θα έφευγε τόσο πρόωρα και τόσο ξαφνικά από τη ζωή. Και μάλιστα σε μία περίοδο, που ένιωθε καλύτερα ίσως από κάθε άλλη φορά στη ζωή του και η οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση του εξασφάλιζε την πλούσια υγεία του. Πέθανε ξαφνικά στις 5 Αυγούστου και κηδεύτηκε στις 7 από τον ιερό ναό των Άγιων Θεοδώρων του Ά Νεκροταφείου Άθηνών. Την κηδεία του παρακολούθησε μεγάλο πλήθος κόσμου από την Άθήνα, την Πελοπόννησο, την Κρήτη και διάφορες άλλες περιοχές της χώρας. Στόν τάφο του κατατέθηκαν πολλές δεκάδες στέφανα και εκφωνήθηκαν άρκετοί επικήδειοι.

Ο καλός φίλος, εξάιρετος επισημόνως και άληθινός άνθρωπος Μιχάλης Παντουβάκης γεννήθηκε στ' Άμυρά τό 1924 και τέλειωσε τό Γυμνάσιο της Βιάννου, όπου διακρινόταν για την επιμέλεια, τό ήθος, την επίδοσή του και μία ανώτερη για την ηλικία του πνευματικότητα. Πολύ μικρός έχασε τη μητέρα του. Η όρφάνια και η φτώχεια τον βασάνισαν πολύ και κλόνισαν την υγεία του. Προικισμένος όμως με άθρρος άκατάβλητο, με άπερναντη θέληση και άισιοδοξία, άκόμα και μέσα στις πιο μεγάλες φουρτούνες της ζωής, μπόρεσε να νικήσει και την άρρώστια κι όλες τις δυσκολίες και να φτάσει πολύ ψηλά. Στην κατοχή έχασε και τον πατέρα του που εκτελέστηκε από τους Γερμα-

νούς. Στην ίδια περίοδο δουλέψω ως εργάτης σε διάφορες δουλειές, για να εξασφαλίσει τα στοιχειώδη μέσα για την επιβίωσή του, ενώ παράλληλα ασχολιόταν με όλες του τις δυνάμεις στόν άγώνα του λαού μας για την έθνική και κοινωνική του άποκατάσταση και τό ζήτημα μιας καλύτερης μέρας για όλους.

Μετά την άπελευθέρωση εξακολούθησε την κοινωνική του δράση, πήρε τό πτυχίο της ΑΣΟΕΕ κι εργάστηκε ως λογιστής σε διάφορες επιχειρήσεις. Φοίτησε κατόπιν στ' Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Άθηνών και πήρε τό πτυχίο της Νομικής. Άσκησε τό επάγγελμα του δικηγόρου στην Άθήνα με πολύ μεγάλη επιτυχία και γρήγορα διακρίθηκε στους νομικούς κύκλους της σημερινότητας με άμνημονη διακρίση. Συγχρόνως συμμετείχε σε διάφορα σωματεία και συλλόγους, άσχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και άλλες δραστηριότητες. Τόν περασμένο Άπρίλιο είχε εκλεγεί μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου στην Παγκρήτια Ένωση Άθηνών.ένω σε προηγούμενο Διοικητικό Συμβούλιο της ίδιας Ένωσης ήταν για πολλά χρόνια Γενικός Γραμματέας. Παντρεύτηκε την εξάιρετη συμβολαιογράφο Έλλη Σταθοπούλου και άπέκτησε τρία παιδιά, που με ξεχωριστή χαρά και ίκανοποίηψη έβλεπε να σημειώνουν πολύ μεγάλη πρόοδο στις σπουδές τους. Κρίμα που ο πρόωρος θάνατός του δεν άφησε τη χαρά και την ευτυχία του να ολοκληρωθούν!

Η ζωή του ή ύποδειγματική, ή δύναμη της ψυχής του, ή θυσιαστική δραστηριότητα κι ή άνθρωπια του άς φέρουν κάποια παρηγοριά και άνακούφιση στό μεγάλο πόνο της γυναίκας του και των παιδιών του. Τά Β.Ν. εκφράζουν τά πιο θερμά συλλυπητήρια τους σ' όλους τους δικούς του κι εύχονται να παραμείνει αιώνια ή μνήμη του.

Κ.Γ.Σ. Γ.Δ.Χ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΟΡΝΙΘΑ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ κ. ΓΙΩΡΓΗ Ν. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗ, ΥΠΑΛΛ. ΟΤΕ ΒΑΣΙΣΜΕΝΗ ΣΤΙΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΧΟΝΤΡΟΣ

ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΟΡΝΙΘΑΣ

ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΗΣ

Όταν βγούν από τα άβγά, λέγονται «πουλιά τση κλωσσός», «πουλάκια και «κλωσπούλα». Όταν πετεινοχωρίσουν, τα θηλυκά τα πουλιά τα λέμε «πουλαδάκια» και τ' άρσενικά «πετειναράκια». Όταν οι πουλάδες «κι-νήσουν τ' άβγό» (άρχισουν να κάνουν άβγά) τις λέμε: «κότες» ή «κόρνιτες» και τις άρσενικές «πετεινούς». Όταν γεράσει ή όρνιθα, λέγεται «γρή όρνιθα». ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥΣ

Μπενεκάτη: Όταν έχουν τα φτερά της άσπριλάδια και μαυριλάδια.

Πουλιακάτη ή Πουλακάτη: Όταν έχει τα χρώματα των πουλιών (πολύχρωμη).

Χοχλιδά ή Χοχλιδάτη: Όταν είναι τα φτερά της άσπρα και μαύρα.

Κόκκινη: Όταν τα φτερά της έχουν κόκκινο χρώμα.

Μαύρη: όταν τα φτερά της είναι μαύρα.

Άσπρη: όταν τα φτερά της είναι άσπρα.

Γδύ(μ)νολαίμα: Όταν της έχουν πέσει τα φτερά στό λαιμό.

Χούρδα: Όταν είναι τα φτερά της «ξεχουρδισμένα» (άνακατωμένα).

Καφεδιά: όταν έχει τό χρώμα του καφέ «καφεδιά».

Η ΚΛΩΣΟΥ

Όταν μία νοικοκέρη θέλει να βγάλει πουλιά, λέει: «ά θέσω μιά όρνιθα να βγάλω πουλιά». Την όρνιθα που βάνει ή νοικοκέρη «να κλωσά» (να πυρώνει να ζεσταίνει τ' άβγά) τη γνωρίζει από τό κράξιμό της. Άρχινά και φωνάζει ή όρνιθα «κλού — κλού — κλού» κι ύστερα καθίζει στή «φωλιά» κι έχει δέν έχε άβγά, κάθεται, τα «πυρώνει» και δε σηκώνεται μόνο να πιεί νερό ή να φάει.

Την όρνιθα αυτή τη λέμε «κλωσού».

Τ' άβγά που της βάνομε να πυρώνει πρέπει «να χουνε πετεινό» και να «να πάντα «μονά», από 15 μέχρι 21 (δηλαδή 15, 17, 19, 21). Άν ή ίδια ή νοικοκέρη δέν έχει πετεινό «να βατεύγει» (ατ' όρνιθες, να χουν και τ' άβγά «πετεινό» τότε δανείζεται από τις γειτόνισσες. Για να δει αν τ' άβγά «έχουνε πετεινό», τα ξανοίγει στόν ήλιο. Με τό να χέρι κρατεί τ' άβγό προς τόν ήλιο και τ' άλλο τό βάνει από πάνω για να κάνει άσκένό (ίσκιο) και τότε κοιτάζει πάνω στό τσόφλι τ' άβγού κι αν διακρίνει ένα μαυριλάδι άπομέσα στ' άβγό, τότε λέει πως αυτό «έχει πετεινό».

ΠΩΣ «ΘΕΤΟΜΕ» ΤΗΝ ΚΛΩΣΟΥ
Άφήγηση κ. Ζωής Ν. Θεοδοσάκη

Παίρνομε ένα κοφίνι, τό μεσάζομε (μισογεμίζομε) άχερα. Τα πατούμε στή μέση, για να κάνομε ένα λακκουδάκι. Ύστερα βάνομε τ' άβγά. Έπειτα τό τσεμπερί ηκεφαλομάντιλο) που φορεί ή νοικοκέρη «τό κάνει» (τό δένει) «γιαρίνι» (ένας από τους τρόπους που φορούν τό μαντίλι στην κεφαλή). Οι δύο «κούδες» (άκρες) σταυρώνουν πίσω στό σβέρκο και μετά δένονται στην κορφή τση κεφαλής εκεί που κάνομε τη χρισίτρα. Καθίζει ή νοικοκέρη κάτω με τόν κώλο και άπλώνει τά πόδια τση. Πάνει την όρνιθα, τη σταυρώνει τρεις φορές και της λέει την παρακάτω γηθεία.

«Ός άγάπησε ο Χριστός την εκκλησία, ν' αγαπήσει κι ή γιόρνια τ' άβγά».

Ύστερα τη βάνει πάνω στ' άβγά και τη σκεπάζει μ' ένα κόσκινο ή ένα βολίστη. Άν ή νοικοκέρη θέλει από τ' άβγά να βγούνε πουλιά άνακατερά» (όρνιθες και πετεινοί), τότε «θέτει την κλωσού καθημερινή μέρα», κι αν θέλει όλα τα πουλιά να βγούνε πουλάδες, τότε πρέπει να θέσει την κλωσού μόνο «Κεριακή μέρα». Στις δέκα μέρες άπάνω ή νοικοκέρη πηγαινέει και κουνέει τ' άβγά τση κλωσσού. Όσα κουνιούνται τα πετά για να μην πλακώνει «κούρια άβγά» η κλωσού. Είκοσι δύο μέρες κάνει ή κλωσού να ξεπουλιάσει τ' άβγά. Άμα βγούνε όλα τα πουλιά, κατεβάζομε την κλωσού απ' τό κοφίνι. Ρίχνομε τσίσιμα χάμαι. Βάνομε νερό σ' ένα σταμνί και τό στόνεμο όρθό στή μέση μέση. Πάνομε ένα ένα πουλάκι από τό κοφίνι, «τό ξεματίζομε» (του βγάνομε από τη μύτη του από πάνω ένα μικρό κομματάκι δέρμα μαλακό, τό περνάμε από τ' αύτι του σταμνιού και του λέμε:

τό πουλί τό διορνιτικό και τό διοφεγγαριτικό, δύο μηνύ δύο φεγγαριτικό
Ύστερα του άγγίζομε τη μύτη του στό νερό για πρώτη φορά και τ' άφήνομε κάτω στην κλωσού.

Όσες μέρες κάθεται ή κλωσού και κλωσά τ' άβγά, δέν την ταίζομε στόρι, γιατί την κάνει και ξεκλωσά» (παραιτά τ' άβγά τση και δέν τα πυρώνει). Την κλωσού που μολέρνει (παραιτά) τ' άβγά τση, τά τσιμπά, τά σπά, τα ξεχουρδίζει, στό χωριό μες (ΧΟΝΤΡΟ) τη λέμε «πουτανολκλωσού».

Την κλωσού που δέν κάθεται στή φωλιά να πυρώνει τ' άβγά, μόνο σηκώνεται, φεύγει και γυρίζει και φωνάζει κλού — κλού — κλού, τήνε λέμε «άνεμοκλωσού».

ΤΟ ΠΕΤΕΙΝΟΧΩΡΙΣΜΑ

Σε διάστημα δύο μηνών από τότε που γεννιούνται έχει μεγαλώσει «η κρέστα ντους» (πιο πολύ χρησιμοποιείται η λέξη κρέστα παρά λειρί), πετεινοχωρίζου (ξεχωρίζου) οι πετεινοί απ' τις όρνιθες). Αφήγηση κ. Αριστέας Εμμ. Ψαρολογάκη:

—Έ μπρέ, και δέν επειτεινοχωρίσανε και δε φαινόνται ποιά να τα πουλαδάκια και ποιά να τα πετειναράκια.

—Έ μπρέ, μεγάλωσε η κρέστα ντου κι άπέεις δέν κράζει. Κοντό μπά να ναι πουλάδα και για κειονά δέν κράζει;

ΟΡΝΙΘΟΣΥΝΟΝΟΗΣΗ

Πολλές όρνιθες μαζί τις λέμε «ένα κοπάδι όρνιθες» ή «ορνιθοκούραδο». Όταν τις πάμε τις όρνιθες να «κοιτάζουνε» (κοιμηθούνε), τως ε λέμε: κοιτα κοιτα κοιτα.

(Τό μέρος που κοιμούνται οι όρνιθες τό λέμε «κοιτή». Όταν οι όρνιθες κοιμούνται στην κοιτή, λέμε πως «κοιτάξαν». Εκεί που κάνουν τ' άβγό τό λέμε «φωλιά» ή «κούμο»). Όταν οι όρνιθες είναι «στην εξημιά» (ζημιά), για να τις διώξομε τως ε λέμε κχιό, κχιό, κχιό..... ή σπιτί, σπιτί, σπιτί..... Όταν μία όρνιθα πάει σε ξένη αυλή, τη διώχουν και της λένε: ξένη, ξένη, ξένη.....

Όταν θέμε να κράζομε μικρά πουλιά για να τα ταΐσομε, ●Συνέχεια στη σελίδα 4

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία όλων των Βιαννιτών.

Έκδοτης — Διευθυντής

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Έβαν 83 (Στόα Μουρτζή) τηλ. 230.386

Ετήσιες συνδρομές

Τριών Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών δρχ. 200 > 300

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ηράκλειο Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δέν επιστρέφονται. Τά ένυπλόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΛΤΟΣ

(Από την «Εφημερίδα του Αγρότη — Κτηνοτρόφου — Μελισσοτρόφου» αναδημοσιεύουμε το άρθρο αυτό, με ορισμένους απαραίτητες διορθώσεις)

Σκοπός του παρόντος, είναι η παρουσίαση της τεχνικής και των διαφόρων επεμβάσεων που γίνονται στα σμήνη, για την παραγωγή του βασιλικού πολτού. Είναι όμως, νομίζω, σκόπιμο να γίνει μία γενικότερη παρουσίαση, σχετικά με την προέλευση, τη χρησιμότητά του για το σμήνος, όπως και για τη σύνθεσή του.

Ο βασιλικός πολτός, ή γάλλος των μελισσών είναι το προϊόν της έκκρισης των φαρμαγικών και χυλογόνων αδένων των νεαρών ηλικίας μελισσών, από 5-20 ημερών. Αποτελεί κατ' αποκλειστικότητα την τροφή των σκουληκιών, τα οποία προορίζονται να γίνουν βασιλίσσες και

χειρ τελείως διαφορετική σύνθεση από τον πολτό που παίρνουν τα σκουλήκια που προορίζονται για εργάτριες ή κηφήνες. Συνεπώς κάθε σκουλήκι ηλικίας μέχρι 36 ωρών το οποίο προέρχεται από αβγό γονιμοποιημένο όταν τροφοδοτηθεί με βασιλικό πολτό εξελίσσεται σε βασίλισσα, δηλαδή τέλειο θηλυκό έντομο. Η σύνθεσή του είναι διάφορη και ανάλογη με την εποχή και τις συνθήκες παραγωγής του (ανθοφορία, δυνατό ή αδύνατο σμήνος κλπ.)

Περιέχει αζωτούχες ουσίες, βιταμίνες διάφορες, λιπώδεις ουσίες, οξέα, πρωτεΐνες και ακόμη πάρα πολλές ουσίες και συστατικά, γνωστά και άγνωστα, που μελετώνται ακόμη.

Ο πολτός με όλα αυτά τα συστατικά του έχει ευνοϊκές θετικές επενέργειες στον ανθρώπινο οργανισμό και ειδικά σε οργανισμούς κουρασμένους, ό-

πως επίσης σε παιδιά και γέροντες. Δημιουργεί αίσθηση αυτοπεποίθησης και σιγουρίας, αντίσταση στην κούραση και γενικά δίνει σφρίγος και δύναμη στον οργανισμό.

Για όλα αυτά και τόσα άλλα σχετικά με την ευεργετική επίδραση του Β.Π. στον ανθρώπινο οργανισμό, νομίζω ότι κάθε μελισσοκόμος θα πρέπει να παράγει πολτό τουλάχιστον για τον εαυτό του και την οικογένειά του

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΠΟΛΤΟΥ

Μεθόδους παραγωγής Β.Π. έχουμε πολλές, ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Αν δηλαδή αποσκοπούμε στην παραγωγή Β.Π. για δική μας χρήση, η μέθοδος παραγωγής του είναι απλούστατη, ενώ όταν θέλουμε παραγωγή σε κιλά, η μέθοδος είναι πολυσύνθετη και απαιτεί ικανότητα και πείρα από την πλευρά του μελισσοκόμου, όπως και εργαλεία, βελόνες εμβολιασμού και προπαντός δυνατό σμήνη.

Στην πρώτη περίπτωση κάθε σμήνος, όταν του αφαιρεθεί η βασίλισσα, θα δημιουργήσει βασίλισσα, οπότε με το ειδικό κουταλάκι την 5η ή 6η ημέρα με τα τόν απορριπτόμενα γίνεται ο πρώτος τρύγος. Ο «τρύγος» του πολτού επαναλαμβάνεται και δεύτερη φορά από το ίδιο σμήνος και σε διάστημα 3 ημερών από τον πρώτο τρυγητό. Σε περίπτωση τρίτου και τέταρτου τρύγου, θα πρέπει να δώσουμε 2—3 κηρήθρες με νεαρή γέννα στο σμήνος, διότι στο μέγεθος θα 'χουν περάσει 8—9 ημερες, οπότε δεν θα υπάρχει γόνος

ηλικίας 36 ωρών, στον οποίο θα χτίσουν οι μέλισσες τα βασιλοκελιά.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΚΕΛΙΩΝ

Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται και για παραγωγή βασιλίσσων και έχει ως εξής:

1) Από μία δυνατή κυψέλη, παίρνουμε τη βασίλισσα και όλο τον ασκέπαστο γόνο. Αυτή είναι η κυψέλη εκτροφής.

2) Την επόμενη τοποθετούμε στην «κυψέλη εκτροφής» δύο ή τρία πλαίσια με κελιοφόρες με κέρνα ή πλαστικά κελιά, αφού προηγουμένως εμβολιάσουμε με με σκουλήκια όχι μεγαλύτερα των 36 ωρών.

Σε κάθε κελιοφόρα μπαίνουν γύρω στα 20—25 κελιά.

Τροδοτείται το σμήνος με σιρόπι από ζάχαρη 1:1 και σ' όλη τη διάρκεια της παραγωγής.

4) Τρεις μέρες μετά την τοποθέτηση των μολισσμένων βασιλοκελιών αφαιρούνται για να τρυγηθεί ο πολτός και στη θέση τους μπαίνουν καινούργια εμβολιασμένα.

Για μεγαλύτερη επιτυχία θα πρέπει τα βασιλοκελιά πριν μολιστούν, να μείνουν μέσα σε κυψέλη για 3—4 ημέρες.

Η συλλογή του πολτού γίνεται με ένα λεπτό κουταλάκι κατά προτίμηση ξύλινο ή πλαστικό και σε μπουκαλάκι γυάλινο ή πλαστικό και ποτέ σε μεταλλικό και διατηρείται σε ψυγείο.

Προκειμένου να γίνει χρήση αναμειγνύεται με μέλι και σε αναλογία 10γραμμ πολτός σε 1 κιλό μέλι. Από αυτό λαμβάνεται μία κουταλιά της σούπας κάθε πρωί.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΠΟΛΕΜΟ & ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΟΪΤΑΛΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ

Του κ. Μηνᾶ Σταυρακάκη

—50—

Καί εγώ άκουσα τους πυροβολισμούς, θγήκα έξω άπ' τό σπιτί και βλέπω τό Δημήτρη τόν Άγγελάκη, δάσκαλο, νά τρέχει και μου λέει: «Ίταλοί, μόνο κρύψου». Κρυφτήκαμε μαζί άπέναντι στην έλιά του Νιταδωρογιάνη στό Λεπριά. Σε λίγο μάθαμε ότι σκότωσαν οι Ίταλοί τόν Στεργιο. Καί πράγματι δέν πέρασε πολλή ώρα και άκουσα τά κλάματα και τόν κόσμο νά τόν σηκώνει νεκρό. Έκείνη την ώρα

δρισκόμουνα εις τής Πετρούς τό χαράκι κρυμμένος και έβλεπα και άκουγα. Ή κηδεία του έγινε την επομένη

Ή όργάνωση τής Έθνικής άντίστασης άποτειλετό από δύο σκέλη, τήν πολιτική και τή στρατιωτική και μέχρι εδῶ δρισκόμουνα εις τήν πολιτική όργάνωση.

Έν τώ μεταξύ είχε έλθει εις τήν έπαρχία μας τή Βιάννο μία όμάδα καταζητούμενων από τούς Γερμανούς. Αυτοί ήταν ό Μανώ

λης ό Μπαντουβάς, τά αδελφια του και μερικοί άλλοι. Γύριζαν τά χωριά και τελικά έκαναν λημέρι εις τά βουνά τά δικά μας. Εις τήν όμάδα αυτή πήγαιναν ως επί τό πλείστον καταζητούμενοι. Τήν άνοιξη λοιπόν του 1943 πήγα και εγώ εις τήν όμάδα αυτή σαν καταζητούμενος.

Παρέλεια νά γράψω ότι οι Γερμανοί έπαιρναν από όλα τά χωριά εργάτες και τούς πήγαιναν εις τό αεροδρόμιο στό Καστέλλι και εδούλευαν ένα μήνα. Μετά τούς άφηναν και έπαιρναν άλλους. Αυτό ήταν ύποχρεωτική σε κάθε χωριό. Ό μόνος που δέν πήγε ποτέ ήμουν εγώ διότι ήμουν καταζητούμενος και ό πρόεδρος δέν με έβαζε εις τίς καταστάσεις.

ρεζήγηση μεταξύ μας που δάστησε πολλή ώρα. Τελικά λύθηκε ή παύση ήγηση, όταν εγώ άρχισα νά φωνάζω δυνατά:

—Έγώ είμαι ό Μηνᾶς, ό τσαγκάρης του λημεριού.

Έκει ήταν κάποιος που με γνώριζε και άρχισε και αυτός νά φωνάζει:

—Έλα, δρέ Μηνᾶ, έξω και μάς έσκασε.

Πήγα και όλοι μαζί ξεκινήσαμε για τό λημέρι.

(Συνεχίζεται)

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑΤΑ

Του κ. Κ. Γ. Στεφανάκη

— 40 —

«Υπάρχουν στη ζωή οι άνθρωποι του «πέδιλου» και οι γενναίοδωροι. Οι άνθρωποι του «πέδιλου» είναι κάπως στενόκαρδοι. Τους λείπει η απλοχεριά, τό θάρρος. Δέν είναι λεβέντες. Έχουν όμως συνείδηση ότι κάτι τους λείπει και προσπαθούν να τό αναπληρώσουν με μικρές ευγένειες, συμπαιθητικές βέβαια, συγκινητικές καμιά φορά, αλλά περιορισμένες. Και τις κάνουν αυτές τις ευγένειες με υπολογισμούς και μελέτη, αλλά με κάποια αδεξιότητα, γιατί τούς λείπει η έξη. Όλη τους η ζωή είναι μετρημένη και ζυγισμένη προσεχτικά και δέν υπάρχει καμιά θέση για τις αυθόρμητες χειρονομίες, για εκείνες τις πράξεις τις ξαφνικές κι ολόψυχες που, ανεξάρτητα από τό κίνητρό τους, σου κόβουν τήν αναπνοή, σε ζαλίζουν σε συναρπάζουν και σ' αναγκάζουν να θαυμάσεις».

(Άγγέλου Σ. Βλάχου, Ο κύριος μου Αλκιβιάδης, Έκδ. Βιβλιοπ. τής «ΕΣΤΙΑΣ», σ. 43)

— Χο —

«...σκοπός του σχολείου... δέν είναι νά μάθει τό παιδί όσα θα προφτάσει νά μάθει μέσα στο σχολείο, σκοπός είναι νά ριζώσει μέσα στην ψυχή του μία συμπαθεια προς τό βιβλίο, που θα τό κάμει ύστερα τόν ώριμο άνθρωπο, τόν άντρα ή τή γυναίκα, νά τό γυρεύει τό βιβλίο, νά αισθάνεται μία θερμότητα στην συντροφιά του. Καί βιβλίο θα πεί κυκλοφορία τής Σκέψης μέσα σ' ένα λαό, θα πεί αιματοφόρο αγγείο που διοχετεύει τήν πνευματική τροφή, που πάει νά ζωογονήσει και τό τελευταίο κύτταρο του εθνικού οργανισμού και νά τό εμποδίσει νά πέσει στον ύπνο τόν πνευματικό. Τό βιβλίο ξυπνά τούς λαούς και τούς κάνει μεγάλους. Καί ο δικός μας ο λαός δέν αγαπά τό βιβλίο».

(Ελισαίου Γιανίδη, Γλώσσα και ζωή, Εκδ. «Κάλβος», Αθήνα 1969, σελ. 130).

— 60 —

«...μεγάλη σημασία δέν έχει τί πρόβλημα σε τυραννάει — μικρό ή μεγάλο — σημασία έχει μονάχα νά τυραννίσαι νά βρεις αφορμή νά τυραννίσαι. Δηλαδή νά γυμνάσεις τό νου σου, νά μη σε αποβλακώσει η βεβαιότητα, νά βρίσκεις μπροστά σου μιάν πόρτα κλειστή και νά μάχεσαι νά τήν ανοίξεις. «Δέν μπορώ νά ζώ χωρίς βεβαιότητα» λέει ο άνθρωπος που βιάζεται νά βολευτεί, νά βρει σίγουρο χώμα νά πατήσει, νά τρώει και νά μη βλέπει πίσω από τό ψωμί που τρώει αρίφνητα στόματα ανοιχτά που πεινούνε. «Δέ θέλω, δέν μπορώ νά ζώ χωρίς αβεβαιότητα» φωνάζουν άλλοι, δέν τρών με αναπαμένη τή συνείδηση, δέν κοιμούνται χωρίς βραχνά, δέ λέν: ο κόσμος ετούτος δέν έχει ψεγάδι, άς μήν αλλάξει στον αιώνα τόν άπαντα! Αυτοί, άς είναι καλά, είναι τό αλάτι του Θεού και δέν αφήνουν τήν ψυχή νά σαπίσει».

(Ν. Καζαντζάκη, Αναφορά στον Γκρέκο, εκδ. 6η 1962, σ.σ. 517—518)

Γιάννης Δημηλάς:

Σκοπός του λογοτέχνη νά υπηρετεί πρώτα τόν άνθρωπο

Στό τεύχος Ιουνίου του Περιοδικού ΚΡΗΤΗ δημοσιεύεται συνέντευξη με τό συνεπαρχώτη λογοτέχνη Γιάννη Δημηλά. Αναδημοσιεύουμε τό παρακάτω απόσπασμα για τό ιδιαίτερο ενδιαφέρον του:

ΕΡ. Τι γνώμη έχετε για τή λογοτεχνία και ειδικότερα για τή στρατευμένη λογοτεχνία;

ΑΠ. Ό πραγματικός λογοτέχνης θέτει στον εαυτό του σκοπούς, οι οποίοι σκοποί αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου. Ύπηρετεί πρώτα τόν άνθρωπο και μετά τήν τέχνη.

Ό στρατευμένος λογοτέχνης δέν μπορεί νά είναι και τόσο περήφανος. Μπορεί νά ύπηρετεί τήν τέχνη, αλλά βρίσκεται μακριά από τήν πραγματική αποστολή του.

ΕΡ. «Ό Φαμέγιος» είναι πραγματικό πρόσωπο ή συμβολικό;

ΑΠ. Είναι συμβολικό πρόσωπο. Έκφράζει μία εποχή.

ΕΡ. Ό μέσος αναγνώστης άν λάβουμε υπόψη τή συναισθηματικότητα των Έλλήνων θα προτιμούσε διαφορετικό τό τέλος του έργου. Τι έχετε νά μάς πείτε γι' αυτό;

ΑΠ. Ίδιαίτερα σάς ευχαριστώ για τήν έρώτησή σας αυτή. Είναι αλήθεια πως πολλοί ήταν αυτοί που ήθελαν διαφορετικό τό τέλος του έργου.

Άλλοι, οι πιο λίγοι αυτοί, τόν τόν μικρό Φαμέγιο νά ξεπεράσει όλα τά έμπόδια, νά γενεί ένας άκουσμένος επιστήμονας.

Άλλοι, οι πιο πολλοί, ήθελαν ήθελαν ν' αυτοκτονήσει. Ήθελαν τό έργο νά πάρει μία μεγαλύτερη δραματικότητα.

Δέν είναι όμως σωστό ούτε τό ένα ούτε τό άλλο, γιατί τό έργο θα γινόταν τότες μυθιστόρημα.

«Ό Φαμέγιος» συμβολίζει μία εποχή. Τήν εποχή των πατερναδων μας, τήν εποχή των αφεντάδων και των δούλων. Τήν εποχή των ταξικών διακρίσεων, τήν εποχή τής καταπίεσης και του σκοταδισμού.

Αυτό που κατάφερε «ο Φαμέγιος» ήταν νά κάμει μία χαραμάδα στο φράγμα που χώριζε τό δυνατό από τόν αδύνατο. Καί με τόν καιρό, με τήν πάλη, με τις θυσίες, με τούς άγώνες, ή χαραμάδα αυτή έγινε πόρτα διάπλατη, για νά μπορέσουμε νά περάσουμε εμείς, τά παιδιά των φαμέγιων, σε πείσμα τής αρχουσας τάξης και του σκοταδισμού.

ΕΡ. Πώς βλέπετε τήν πνευματική κίνηση στην Κρήτη. Τήν κίνηση του βιβλίου και τό αναγνωστικό κοινό.

ΑΠ.: ΌΑ' αυτά έχουν μία ινάρτηση και άλληοξεάτηση. Καί για νά είμαι πιο άκριβής, τά δύο πρώτα εξαρτούνται από τή συμπεριφορά του αναγνωστικού κοινού, που είναι ή ίδια, όχι μόνο σ' όλη τήν Κρήτη αλλά και σ' όλη τήν Έλλάδα. Δυστυχώς δέν διαβάζουν οι Έλληνες.

Λίγοι είναι αυτοί που κατάλαβαν τήν άξια του εξωσχολικού βιβλίου, πως αυτό μορφώνει πραγματικά, και δέθηκαν φιλικά μαζί του. Δέν είναι πολλοί αυτοί που κατάλαβαν τήν άξια τής εξωσχολικής μόρφωσης, τής ελεύθερης σκέψης και του στοχασμού.

ΕΡ. Τι προτείνετε για ν' αγαπήσει ο κόσμος τό βιβλίο; Τι νομίζετε πως πρέπει νά γίνει;

ΑΠ. Δύσκολη ή έρώτηση αυτή. Όσο εύκολη φαίνεται ή άπάντηση τόσο δύσκολη ή θεραπεία του κακού, γιατί κακό είναι νά μη μορφώνονται σωστά οι Έλληνες.

Ή τυποποιημένη μόρφωση που δίνει τό σχολικό βιβλίο δέ

φτάνει. Μία άρχή γίνεται μόνο. Το εξωσχολικό βιβλίο, όπως είπαμε και παραπάνω, δίνει τή συνέχεια στη μόρφωση. Οι Έλληνες όμως στη συντριπτική πλειονότητά τους, δέν τό κατάλαβαν αυτό. Ούτε και κατάλαβαν τήν εύχάριστη συντροφιά που δίνει τό καλό βιβλίο, όπως οι Ευρωπαίοι που μάς δίνεται ή εύκαιρία να τούς βλέπουμε με τό μάτια μας.

Για νά γίνει αυτό, πρέπει νά βοηθήσει τό κράτος. Καί τό κράτος μπορεί νά βοηθήσει με δύο τρόπους.

Ό ένας είναι νά ιδρυθούν κοινοτικές βιβλιοθήκες σε όλα τά χωριά. Ό άλλος ο πιο άπλος, ο πιο άποδοτικός, νά βοηθήσει με τήν τηλεόραση.

Ή τηλεόραση μπήκε στο σπίτι μας και στη ζωή μας. Τήν πρώτη θέση στις διαφημίσεις νά τήν έχει τό βιβλίο, και ή νοικοκυρά σαν πάει στον μακάλη, ξέρει νά τό βρει τό απορρυπαντικό που χρειάζεται. Δέν είναι ανάγκη νά τής τό λέει και νά τής τό ξαναλέει ή τηλεόραση.

Δίνουμε τόσα λεφτά για νά μορφώσουμε τά παιδιά μας, αλλά δυστυχώς μοιάζουμε τής νοικοκυράς που άμελει τήν τελευταία στιγμή, και τό ταικνώνει τό φαγητό.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
τις στείλουν στα Β.Ν. για δημοσίευση, να τις φυλάξουν. Γρήγορα ή αργά στη θέση του Πανεπαρχιακού 'Ηρώου θα γίνει Μουσείο με φωτογραφίες και αντικείμενα των θυμάτων, μά και

άλλα αναμνηστικά της εποχής αυτής. 'Ας διαφυλαχτούν λοιπόν για το σκοπό αυτό. Είναι τιμή γι' αυτούς που χάθηκαν. Είναι χρέος προς τις γενεές που έρχονται. Η εύθυνη της σημερινής γενιάς γι' αυτό είναι μεγάλη.

ΤΟ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΥ

Τόν περασμένο χειμώνα, ύστερ από δυνατή βροχή που πλημμύρισε το διδακτήριο του Δημοτ. Σχολείου της 'Ανω Βιάννου και το θόρυβο που δημιουργήθηκε, η Νομαρχία 'Ηρακλείου χορήγησε 180.000 δρχ. για την αλλαγή της στέγης του διδακτηρίου.

Λύση πρόχειρη, γιατί δε λύνει το πρόβλημα που μόνο με την ανέγερση νέου διδακτηρίου θα λυθεί. Μά κι αυτή η πρόχειρη λύση δεν υλοποιείται εγκαίρως.

'Η στέγη του διδακτηρίου άφαιρέθηκε, η μελέτη των Τεχνικών 'Υπηρεσιών για τάρτασα προβλέπει δαπάνη 300.000 δρχ.

ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΕΥΚΟΥ

Μάς πληροφορούν πώς στην περιοχή ανατολικά της 'Αρβης κυκλοφορούν γυμνιστές, με ύποπτες κινήσεις για χρήση ναρκωτικών, με τις πολυποίκιλες επιπτώσεις που μπορούν να έχουν στη ζωή των κατοίκων της περιοχής.

Ρωτούμε τους πιο αρμοδί-

Ποιός και πότε θα πληρώσει τις 120.000 δρχ. που χρειάζονται ακόμη ώστε να προχωρήσει η Σχολική 'Εφορεία στη σύνταξη σχετικής σύμβασης για την κατασκευή της στέγης; Μά κι αν τα χρήματα δοθούν την ώρα που γράφονται οι γραμμές αυτές, θα προλάβουν να γίνουν οι εργασίες που χρειάζονται, αφού μένουν μονάχα δεκαπέντε μέρες για ν' ανοίξουν τὰ σχολεία;

Γιατί τὸση τσαπατσουλιὰ και άνευθυνότητα;

Δίκαια οί κάτοικοι άναρωτιούνται: Μά υπάρχει σοβαρότητα στην άντμετώπιση τών προβλημάτων; Ποιός είναι ο ύπεύθυνος για όλη αυτή τήν κακομοιριά;

ους, τὸ Αστυνομικό Τμήμα Πεύκου, στην περιοχή του οποίου ύπάγεται η 'Αρβη, άν οι παραπάνω πληροφορίες είναι αληθινές και ποιὰ μέτρα έχουν ληφθεί ή πρέπει να ληφθούν κι από ποιούς για τήν προστασία τής περιοχής από κάθε ξενόφερτο τρόπο ζωής στον τόπο μας;

Τὸ άνυφαντήρι

★ Συνέχεια από τη σελίδα 2
τρων, στους οποίους εκάρφωσαν καρφιά σε διάφορα διαστήματα. Μετά είχαν τήν καλαντάρα με όλα τὰ μασούρια και τραβούσαν όλες τις άκρες μαζί, για να κανονίσουν τὰ μέτρα που θα φαίνανε. Στη συνέχεια τὸ περαματούσαν και τὸ περνούσαν από ροστέλο και από τὸ χτένι όλο τὸ στημόνι. Τὸ φάδι τὸ «καλάμιζαν» σε μικρὰ μασούρια με τόνάρδαχτο που γύριζε τρελά σ' ένα κουτσούρι, τὸ «θρομύλλι». Γέμιζαν πέντε μασούρια συγχρόνως. 'Αφού τὸ είχαν βάλεϊ στην άνεμη, τὸ έπαιρναν από εκεί και τὸ έδινε η «καλαμίστρα» στην άνυφαντού.

'Αργαστήρια είχαν σχεδόν όλο τὰ σπίτια που χωρίς αὐτὰ δέν μπορούσαν να φτιάξουν όλα τους τὰ ρούχα, γιατί δέν έφτιαχναν μόνο τὰ προικία τους (πατανίες, δεξιμάτες, κιλιμάτες, σεντόνες, πετσέτες, βούργιες, άλεσμάτσασάκια και τὸ προσωπί) όλλά και τὰ ρούχα τους (μπόλιες, πουκάμισα, φούστες).

'Όλα τὰ άργαστήρια αὐτὰ τὰ είχαν τοποθετήσει οι κοπέλες σε έμφανές μέρος του σπιτιού τους (όντὰ, μπαλκόνια, λοτζέτες), για να φαίνονται από τὸ παράθυρο οι κοπέλες που ύφαιναν και για νὰ άκούνε τις καντάδες και τὰ τραγούδια τών νεαρών. Οί νεαροί έκαναν καντάδες με μαντολίνο στις κοπέλες που αγαπούσαν κι έλεγαν πολλές μαντινάδες όπως οί παρακάτω:

'Ε να χαρὸ τή μάνα σου, που σε 'μαθε και φαίνεις, κι' όντε χτυπάς τὸ πέταλο, τὸ νου μου τόνε παίρνεις

Μά πάλι τήνε βλαστημὸ χίλιες φορές, μικρή μου, που σε 'μαθεν άνυφαντὸυ νὰ κάψεις τή ζωή μου.

Σε κάθε διπλοπεταλιὰ που παίζεις, κοπελιά μου, άκούω και μίὰ μαχαϊριά νὰ μπαινεί στην καρδιά μου.

Περαματήστρα, διάστρουσα, ζομπλιάστρα, άνυφαντὸυ μου.

κι ως πότε πόνους και καημούς θα δίνεις του κορμιού μου;

'Ανάθεμά τα για φαντά, όντε 'θέλε

τά πιάσεις κι είναι τα θέλεις τὰ φαντά, όταν έμένα χάσεις;

Μικρή μου, τή σαίτα σου μήν τήν περνάς με φόρα, σιγά σιγά νὰ τήν περνάς νὰ σε γροικὸ πολλή ώρα.

MIX. ΓΟΥΡΝΙΕΖΑΚΗΣ
Νοσοκόμος

ΓΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΣΤΕΛΝΟΥΝ

Συχνά παίρνουμε γράμματα ή συνεργασίες χωρίς ύπογραφή ή με ύπογραφή δυσανάγνωστη ή με μόνο τὰ αρχικά (όπως Κ.Σ. που πήραμε τελευταία) κι άλλοτε με ψευδώνυμο. Λυπούμαστε πολύ, που δέν μπορούμε να δίνουμε άπαντήσεις, σε τέτοια γράμματα ή συνεργασίες, ούτε φυσικά νὰ τὰ δημοσιεύουμε.

Μπορούμε να κρατήσουμε τήν άνωνυμία στη δημοσίευση, άν χρειάζεται ή έξυπηρετεί κάποιο σκοπό, αλλά ή έφημερίδα πρέπει νὰ γνωρίζει τὸν άποστολέα.

ΘΕΡΜΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τόν κ. Κώστα Γ. Τζαμουζάκη, πολιτικό μηχανικό, γιὸ του συνεργάτη μας δημογράφου Γιώργου Τζαμουζάκη από τήν 'Ανω Βιάννο, που με τούς συναδέλφους του Τ. Σακελλαρίου και Δ. Τσολάκη πήραν τὸ πρώτο βραβείο στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για τήν εκπόνηση μελέτης ανεγέρσεως του μεγάρου του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών και τὸ δεύτερο βραβείο στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για τήν εκπόνηση μελέτης ανεγέρσεως του μεγάρου του Ταχυδρομικού Ταμειτηρίου Πατρών, τὰ «Βιαννίτικα Νέα» συχαίρουν θερμά. Η τιμή αντανακλά στη Βιάννο. Ο κ. Κώστας Τζαμουζάκης έχει πάρει κατά τὸ παρελθόν δυο ακόμη αρχιτεκτονικά βραβεία.

ΚΡΗΤΗ-ΛΑΣΙΟΙ-ΒΙΑΝΝΟΣ

Συνέχεια από τη σελίδα 1
τή Γερμανοϊταλική Κατοχή.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Οί πληροφορίες του Ν. Κ. συγκεντρώθηκαν όπως είπαμε τὸ 1892, αλλά είναι μάλλον βέβαιο ότι τὰ στοιχεία του βασίζονται στην απογραφή του 1881 που έκανε ο διοικητής Κρήτης Φωτιάδης. 'Αναφέρομε τὰ χωριά τής 'Επαρχίας κατά περιοχές με τὸν αριθμὸ τών ελληνικών οικογενειών (πρώτος αριθμὸς) και τών τουρκικών οικογενειών (δευτέρος αριθμὸς). 'Αν δέν υπάρχουν τουρκικές οικογένειες ο αριθμὸς μέσθ στην παρένθεση είναι ελληνικές οικογένειες.

α. Κοιλιάδα Μπλάβου Ποταμού ή Σύμης

'Απάνω Σύμη (30), Κάτω Σύμη (110) Καλάμι (110), Συκολόγος (110)

β. Κοιλιάδα Κρουποτάμου

Κεφαλοβρύσι (60), Βαχὸς (41), 'Αμιρά (135), 'Απάνω και Κάτω Πεύκος (105), Κρεβατὰς (30), 'Αγιος Βασίλειος (115), έδρα ὁμώνυμου δήμου.

γ. Κοιλιάδα του Κεράτου ή τής Βιάννου

'Ανω Βιάννος πρωτεύουσα του ὁμώνυμου δήμου και τής επαρχίας, έδρα Ειρηνοδικείου και έπισκόπου 'Αρκαδίας (235, 99. Κάτω Βιάννος (45, 42). Πλάκα (90). Χόνδρος (90 τουρκ. οίκου.) Κάτω Χόνδρος (30, 30) Περιβόλια (40).

Σημειώσεις. 1. 'Ο συγγραφέας δε φρίνεται να κάνει διάκριση Κολόδως Κερατοκόμπος και Κιλάδας Βιάννου. 2. Βλέπομε ότι οί Τουρκικές οικογένειες περιρρίζονται μόνο στα χωριά του Δήμου Α Βιάννου.

ΟΔΟΠΟΡΙΚΑ

'Ενδιαφέρον είναι και τὸ κεφάλαιο τών οδοιπορικών. 'Ιδι-

Η ΟΡΝΙΘΑ

★ Συνέχεια από τη σελίδα 2
τὴν ε φωνάζομε: νὰ πττττττττττ, νὰ, νὰ, νὰ 'Όταν κρὰ ζομε μεγάλες ὀρνιθες, τὴν ε λέμε: νὰ τσάκι, τσάκι, τσάκι..... (τὸ—κι—με κρητικὴ προφορά). «Διάλε τὸ τσάκι τσάκι σου και τὸ πτρουίη — πτρουίη σου, όντε προβάλεϊ στην αυλή και κράζεις τὸ πουλι σου». Η λέξη «τσάκι» πιθανόν να προήλθε από τήν παρατήρηση του λαου πὴς όταν τσιμπὰ η κότα με τὸ ράμφος τής ένα σπόρο, ακούγεται ένα τσάκ. Ο κατ' επανάληψη θόρυβος τσάκ τσάκ μάς έδωσε ίσως τὸ τσάκι τσάκι. (Συνεχίζεται)

ΔΩΡΕΕΣ

— Η κ. Φωφὸ Σύρου μάς έστειλε 2.000 δρχ. για τὸ Πανεπαρχιακό Μνημόσυνο Βιάννου στη μνήμη του συζύγου τής Γεωργίου Σύρου, που πέθανε πέρου στην 'Αθήνα, και του πατέρα τής Μιχαήλ Καργιολάκη, που εκτελέστηκε από τούς Γερμανούς τὸ 1943.
— Ο κ. Κ. Στεφανάκης κατέθεσε στα γραφεία μας 1000 δρχ. για τὸ Πανεπαρχιακό Μνημόσυνο Βιάννου, στη μνήμη του Μιχ. Παντουβάκη
— Η κ. 'Αραλία 'Αστρακιανάκη μάς έστειλε 1.000 δρ. για τὸ Γιανεπαρχιακό Μνημόσυνο Βιάννου στη μνήμη του πατέρα τής Μιχαήλ Καργιολάκη και του γαμ πρὸυ τής Γεωργίου Σύρου.
— Ο κ. Νίκος Διακάκης δρχ. 1000 για τὸ Πανεπαρχιακό Μνημόσυνο

Παρακαλείται η 'Επιτροπή του Πανγκού Μνημοσύνου να φροντίσει για τήν παραλαβή τους.
— Ο κ. Χαράλαμπος Γ. Λουλάκης μάς έστειλε 2.000 δρχ. για τὸ Φιλὸπτωχο Ταμείο Βιάννου, στη μνήμη τής μητέρας του Σοφίας Λουλάκη.
Παρακαλείται τὸ Φ.Τ. να φροντίσει για τήν παραλαβή τους.

αίτερα αναφέρει τὸ δρομολόγιο 'Ηράκλειο — 'Θρασανὸς — Παναγιὰ — 'Εμπαρος — Πεύκος — Μύρτος — 'Ιεράπετρα σε 16 ώρες και 5 λεπτά και τὸ δρομολόγιο Τυμπάκι — Πύργος — Καστελλιανὰ — Βιάννος σε 14 ώρες και 10 λεπτά. Σε όλα τὰ δρομολόγια τής Κρήτης περιέχονται οί λεπτομέρειες που ενδιαφέρουν τήν κίνηση στρατιωτικής μονάδας, όπως χάνια, πηγές, ποταμοί, πηγάδια, γέφυρες, άγροτικά σπιτία, νερόμυλοι, άνεμόμυλοι, έκκληρίες κλπ.
Σημείωση: Σε πολλά μέρη του

βιβλίου αναφέρεται τὸ ὄρος 'Απλικί τής Βιάννου. Είναι φανερό ὅμως ότι δέν έννοιει μόνο τήν τοποθεσία που λέμε σήμερα 'Απλικί (πάνω από τὸν 'Αϊ Γιάννη) αλλά ολόκληρο τὸν ὄρεινὸ ὄγκο τής Κούπας (ύψος 1187 μ.) από τὸ Πορτί ως τὸ σημερινὸ 'Απλικί.

'Από τὰ λίγα παραπάνω φαίνεται ότι τὸ βιβλίο αὐτὸ με τις 360 πυκνογραμμένες σελίδες του γραμμένο με άντικειμενικότητα από συγγραφέα μη Κρητικὸ άποτελεῖ πολυτιμὴ ιστορικὴ πη-

γή για τὰ πολεμικά γεγονότα στη Μεγαλόνησο κατά τὸ 19ο αιώνα. 'Ιδιαίτερη σημασία για μάς έχουν τὰ στοιχεία για τήν 'Επαρχία Βιάννου. Εϊδικὸι γύρω από τήν 'Ιστορία συνεπαρχιωτες μας θα μπορούσαν να τὸ χρησιμοποιήσουν σε συνδυασμὸ με πολλές άλλες ιστορικές πηγές, ελληνικές και ξένες, για να γράψουν, τήν άγνωστη στους περισσότερους από μάς, ιστορία τής επαρχίας μας κατά τήν Τουρκοκρατία και 'Ενετοκρατία.

Σ.Δ.Π.

ΝΕΚΡΗ ΖΩΝΗ

Μάρτης του 1942. Εποχή που η σημαία του ακυλωτου σταυρου κυμάτιζε σ' όλες τις πόλεις και τα χωριά της Κρήτης και οι Γερμανοί στρατιώτες χαλῶσαν ὀτι έβρισκαν και απ' ακρη σ' ακρη όληη Κρήτη βρισκόταν σε μία κόλαση, σε μία στέλειωτη νύχτα, που κράτησε 1300 περίπου μέρες.

Κείνες τις μέρες στο γερμανικό φυλάκιο του χωριου μου ήρθε στρατιωτική διαταγή να κάνει νεκρή ζώνη τὸ πανέμορφο χωριό, τὸ Χόνδρος, που απέχει εφτά χιλιόμετρα από τήν όμορφη παραλία του Λιβουκοι πελάγου, τὸν Κερατόκαμπο.

'Ενα πρωί οι Γερμανοί στρατιώτες πεντακόσια μέτρα έξω από τὸ χωριό, τοποθετούσαν στύλους, σύρματα, νάρκες και σε κάθε διάβαση κρεμούσαν από μία νεκροκεφαλή και απαγόρευαν στους κατοίκους να περνούν τὰ σύρματα. Φώναζαν τὸν τελελή του χωριου, τὸν μπαρμπα— Νικόλα, να τὸ τελελήσει: «Ε χωριανοί! Απαγορεύεται να περράσει κανείς άνθρωπος ούτε και ζωὸ μέσα στα σύρματα. 'Όποιος πιαστεί θα πυροβολείται και θα σκοτώνεται και ούτε σκοτωμένο θα μπορέσουν να μπουν να τὸν πάρουν. Εκούσατέ το»;

Από τότε οι χωριανοί φοβήθηκαν και κανείς δέν ξαναπέρασε τὰ σύρματα. Και αὐτὸς ο τόπος που έθρεφε τούς κατοίκους του χωριου τούς δέκα μήνες τὸ χρόνο, έμεινε έρημος, τὰ μουρέλα αράβδιστα, τὰ σπαρτὰ αθέριστα, τὰ δέσπολα στις δεσπολιές ξεράθηκαν και όλα τ' αγαθὰ του πανέμορφου τόπου έμειναν έρημα. Οί χωριανοί έκαναν καθημερινὰ εγγαρείες, δέν εργαζόνταν στις περιουσίες τους, γιατί ήταν στη νεκρή ζώνη, και στο χωριό έπεσε πείνα και γόδια και η ζωή τών κατοίκων ήταν αληθινὸ μαρτύριο. Μέσα στη νεκρή ζώνη πλήθυναν οι λαγοί, οι πέρδικες τὰ ψάρια και τὰ ζύλα και όλα τὰ αγαθὰ του όμορφου τόπου.

'Όταν φύγαν οι Γερμανοί, οι χωριανοί σπάσαν τὰ σύρματα πέρα μέσα στον πλούσιο γιαλό και τὸ βράδυ ήρθαν από χωριό με κατάφορτα τὰ γα'ιδουράκια τους, ζύλα, λαγούς, πέρδικες, ψάρια και καθένας ανάλογα με τήν εργασία που ήξερε έφερε και τὰ πράγματα τὸν στο χωριό. Και αμέσως η ζωή τών χοντριγιανών άλλαξε. Χαρὰ σ' αὐτούς που γλύτωσαν.

'Ε 'Αγίε Γεώργιε και σὺ 'Αϊ Δημήτρη, βλέπετε τούς Χοντριγιανούς μὴν

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Κάθε συνεπαρχιώτης που θέλει να βοηθήσει στην επιτυχία του Πανεπαρχιακού μνημοσύνου κι εφέτος, άς στείλει τήν ενίσχυσή του στον ταμία κ. Εμμ. Τζιράκη Δ/λο στ' Αμιρά ή στους Συλλόγους Βιαννιτών Ηρακλείου και Αθηνών ή στη Διεύθυνση τών Β.Ν.

Τὸ χαρούπι χωρίς προστασία ΣΕ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ Η ΣΕ ΔΙΩΓΜΟ;

Του κ. Νικ. 'Εμμ. Κατσαράκη

Με τὸν παραπάνω τίτλο πήραμε ένα εκτενέστατο άρθρο του φίλου και συνεργάτη τών Β.Ν. κ. Νικόλ. Εμμ. Κατσαράκη, που ὅμως δέν μπορούμε να τὸ δημοσιεύουμε εξαιτίας τής μεγάλης του εκτάσεως. Με τήν ευκαιρία παρακαλούμε και τὸν ίδιο και τούς άλλους συνεργάτες μας να μὴ μάς στέλνουν πολύ μεγάλες εργασίες τους, γιατί ο χώρος τής έφημερίδας μας είναι περιορισμένος και δυσκολευόμαστε ή αδυνατούμε να τις δημοσιεύουμε.

Στὸ ενδιαφέρον άρθρο του ο κ. Κατσαράκης αναφέρεται στη μεγάλη σημασία και τις ωφέλειες από τήν καλλιέργεια τής χαρουπιιάς, στην έμπορία τών παραγωγών από τὸ έμποριο τής προσπάθειας που έγιναν κατά καιρούς για τήν προστασία και αξιοποίηση τών προϊόντος αὐτου και τήν ενθάρρυνση τών χαρουποπαραγωγών για τήν σταθματική καλλιέργεια και επέκτασή της κ.ά. 'Αναφέρεται επίσης στὸ πλῆθος τών παραγωγών από τήν επεξεργασία τών χαρου-

πιών, που φτάνουν τὰ τριάντα δυο, από τὸ απλό χαρουπιέλευρο για τή διατροφή τών ζώων ως τήν κατασκευή βαφικών ουσιών, φωτογραφικών και κινητογραφικών ταινιών και πολλών άλλων προϊόντων που χρησιμοποιοούνται σε διάφορες βιομηχανίες (ύφαντουργία, χαρτοποιία, βυρσοδεψία, φαρμακευτική, καλ λυτικών, ζαχαροπλαστικής κ.ά.)

Στὸ ίδιο άρθρο γίνεται λόγος για τις χώρες στις οποίες βρίσκεται αὐτοφυής ή καλλιεργείται ή χαρουπιιά (Πορτογαλία, 'Ισπανία, Ν. 'Ιταλία και Σικελία, 'Αλγέριο, Μαρόκο, Τυνησία, Τουρκία, Κύπρος, 'Ελλάδα) και για τήν έτήσια παραγωγή καθεμιάς. 'Αναφέρεται επίσης ή δυσμενής κατάσταση που έχει δημιουργηθεί τὰ τελευταία προπάντων χρονία, σχετικά με τήν έμπορία τής χαρουπιιάς, τήν πολύ χαμηλή τιμή του, τήν άδιαφορία του κράτους για τὰ προβλήματα τών χαρουποπαραγωγών κ.ά. που οδηγούν στην εγκατάλειψη τής χαρουποκαλλιέργειας και τήν καταστροφή τών χαρουποδέντρων.

Ξεματώσει μύτη και διώξετε τούς Γερμανούς να φύγουν 'που τήν Κρήτη και δέν εφίχαν ὄρθιο ούτε άνθρωπο ούτε σπιτί και όλης τής Κρήτης τὰ χωριά, γεμίσαν χήρες κι ορφανά.

ΝΙΚΟΣ ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ
από τὸ Χόντρο Βιάννου
20 του Πρωτόλη του 81

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

'Όπως πληροφορούμαστε, οι συνεπαρχιώτες μας που μένουν στην Αθήνα και τὸν Πειραιά αποφάσισαν να τελέσουν κι αὐτὸι μνημόσυνο στις 13 του Σεπτεμβρη στη μνήμη τών θυμάτων τής Επαρχίας μας.

'Ετσι θα δοθεῖ η ευκαιρία σ' όλους τούς συνεπαρχιώτες που μένουν εκεί για διάφορους λόγους δέν μπορούν να παρευρεθουν στο μνημόσυνο που γίνεται στ' Αμιρά να πάρουν μέρος σ' αὐτὸ που θα γίνει στην Αθήνα. Πολλοί απ' αὐτούς έζησαν τὰ γεγονότα τής Κατοχής και τις εκτελέσεις του 1943.

Ευκαιρία να διατηθουν ζωντανές αναμνήσεις σ' αὐτούς που έλειπαν αλλά και στους νεότερους.

'Ας φροντίσουν λοιπόν να πάρουν μέρος όλοι για να κάνουν αισθητή τή Βιάννο στην καρδιά τής Αθηνάς.

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΙΑΤΡΕΙΟΥ

'Η 'Οδοντίατρος κα Εύτυχία Σαρρή — Ραπτάκη μεταφέρθηκε στο 'Ηράκλειο Τους άσθενείς της θα δέχεται στο 'Οδοντιατρείο τής, που βρίσκεται στη γωνία τών οδών 1866 και Κόσμων, και κατά τις ώρες 9 — 1 π.μ. και 5 — 8 μ.μ.

ΤΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΚΡΗΤΩΝ «ΜΑΔΑΡΕΣ»

'Όπως μάς ανακοίνωσε τὸ Διοικητικό Συμβούλιο του παραπάνω σωματείου, με τὸ 65)3—6—81 πρακτικό συνεδριάσεως του έκαμε δεχτή τήν παραιτήση του Προέδρου του κ. 'Εμμαν. Γρουμπολάκη και τή θέση του ανέλαβε ο κ. Εμμων. Τρευλάκης. Τὰ υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ. του σωματείου παραμένουν.

ΘΕΡΜΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τήν αγαπημένη μας Φωτεινή 'Ηγουμενίδη, που πήρε τὸ πτυχίο τής Μαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημιου 'Αθηνών, συχαίρουμε θερμά και τής εύχόμαστε τήν καλύτερη σταδιοδρομία.

Β. Χ. Μ. Μ. Ν.

— 'Η οικογένεια Νίκου Κατσαράκη συχαίρει θερμά τούς: Μανόλη Ν. Δρυλεράκη, που πήρε τὸ πτυχίο τής Νομικής 'Αθηνών.

Δημήτρη Θεοφ. Δρυλεράκη, που πήρε τὸ πτυχίο τής Φυσικομαθηματικής 'Αθηνών, και Φωτεινή 'Εμμ. 'Ηγουμενίδη που πήρε τὸ πτυχίο τής Μαθηματικής 'Αθηνών.